

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Elena Covalenco, Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu, Liliana Catan,
a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Gafton Vasile în
numele inculpaților Gonța Galina și Gonța Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului
penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2013, în cauza penală privindu-i pe

***Gonța Gheorghe Petru**, născut la 05 ianuarie
1962, originar din r-nul Strășeni, domiciliat în mun.
Chișinău, s. Durlăști, str. Viilor 56;*

***Gonța Galina Vitalie**, născută la 30 august 1974,
originară și domiciliată în mun. Chișinău, str. Drumul
Viilor 36, ap. 24.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.07.2011 – 21.03.2012;

Instanța de apel: 24.05.2012 – 15.05.2013;

Instanța de recurs: 06.11.2013 – 25.03.2014.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Dumitru Graur, care s-a pronunțat pentru admiterea recursului declarat
de partea apărării, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Avocatul Vasile Gafton, acționînd în numele inculpaților Gonța Galina și Gonța
Gheorghe, a solicitat admiterea recursului în sensul declarat, cu casarea deciziei
instanței de apel și dispunerea achitării în privința inculpaților.

Inculpata Gonța Galina, a solicitat admiterea recursului declarat de avocatul
Vasile Gafton, cu casarea deciziei instanței de apel și achitarea sa.

Inculpatul Gonța Gheorghe, fiind legal citat în ședință nu s-a prezentat, dar a
depus o cerere de examinare în lipsa sa.

Asupra recursului declarat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 martie 2012, Gonța Gh., a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) CP, iar Gonța G. a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) CP și în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, s-a încetat procedura penală în privința acestora.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, *în fapt*, în perioada de la 31 martie 2005 și pînă la 31 mai 2005, Gonța Gh., neavînd calitatea de director al SRL „Adas Premium”, cu adresa juridică pe str. A. Șciusev 31, mun. Chișinău, precum și în lipsa cărorva împuterniciri ai fondatorilor sau administratorilor întreprinderii, urmărind scopul falsificării documentelor oficiale, acționînd prin intenție directă, a completat și semnat facturile fiscale cu seria BN nr. 566728 din 23.03.2005 și cu seria BN nr. 0566730 din 30.03.2005, privind livrarea mărfurilor către SRL „Adas Premium”, care au oferit dreptul SRL „Magnolia-94” de a pretinde că, conform facturilor menționate, lotul de marfă în sumă de 12 519 lei și, respectiv, 3300 lei, a fost furnizat către destinatar, ceea ce în realitate nu a avut loc, după care le-a autentificat cu ștampila nr. 2 a societății comerciale vizate, fapt certificat prin concluziile expuse în raportul de expertiză nr. 630 din 10.12.2009.

Prin urmare, s-a stabilit că la data emiterii facturilor fiscale menționate, ștampila nr. 2 a SRL „Adas Premium” nu era încă confecționată, iar potrivit raportului de expertiză nr. 629 din 10.12.2009, cele două semnături situate, câte una, în rubricile nr. 19 ale facturilor în litigiu, au fost executate de către Gonța Gh., ceea ce denotă că acestea au fost falsificate.

În continuare, instanța de fond a mai constatat că, la 30 noiembrie 2007, conform actului de primire-predare nr. 30-N/07 Gonța G., în calitate de director al SRL „Magnolia-94” a transmis lui Goțonoga S., director al SRL „Legal Service”, acte și documente pentru a fi utilizate drept mijloace de probă pe cauza civilă privind încasarea datoriei de la SRL „Adas Premium”, printre care și facturile fiscale seria BN nr. 0566728 din 23.03.2005 și seria BN nr. 0566730 din 23.03.2005, privind livrarea mărfurilor către SRL „Adas Premium”, care au oferit dreptul SRL „Magnolia-94” de a pretinde că, conform facturilor menționate, lotul de marfă în sumă de 12 519 lei și, respectiv, 3300 lei, a fost furnizat către destinatar.

Astfel, știind cu certitudine, că operațiunile de livrare a mărfurilor, conform facturilor nominalizate, în realitate nu au avut loc, urmărind scopul falsificării probelor în procesul civil și acționînd prin intenție directă, Gonța G. a transmis facturile vizate pentru ca acestea să fie folosite în calitate de probe la examinarea cererii de chemare în judecată a SRL „Magnolia-94” către SRL „Adas Premium” privind încasarea datoriei, depusă în Judecătoria Economică de Circumscripție la data de 08 septembrie 2009, de către Goțonoga S..

Ulterior, însă, s-a stabilit că facturile menționate sînt false, deoarece ele au fost semnate și autentificate cu ștampila nr. 2 a SRL „Adas Premium”, care la data completării facturilor nu era încă confecționată, iar potrivit raportului de expertiză nr. 629 din 10.12.2009, cele două semnături situate, câte una, în rubricile nr. 19 ale facturilor în litigiu, au fost executate de către Gonța Gh., care este rudă apropiată cu Gonța G..

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului Gonța Gh., întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) CP, *adică confecționarea și deținerea documentului oficial fals, care acordă drepturi*, iar faptele inculpatei Gonța G. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) CP, *adică falsificarea probelor în procesul civil*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401- 402 CPP, a fost atacată cu apel de către avocatul Gafton V., în numele inculpaților Gonța Gh. și Gonța G., care a solicitat admiterea apelului declarat, cu dispunerea casării sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 martie 2012 și rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gonța Gh. și Gonța G., să fie achitați. În argumentarea celor solicitate, apărătorul a invocat că:

- instanța de fond a dat o apreciere greșită probelor administrate, faptelor și circumstanțelor cauzei, ceea ce a dus la neconcordanța probelor cu starea de fapt constatată de instanță, și anume, declarațiile martorului Miron G., referitor la schimbarea ștampilei au fost interpretate greșit;

- probele puse la baza sentinței au fost administrate cu încălcarea prevederilor art. 154, 156 și 257 CPP;

- la examinarea cauzei instanța de fond nu a constatat fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 361 alin. (1) CP în acțiunile lui Gonța Gh. și lipsa faptei prejudiciabile prevăzute de art. 310 alin. (1) CP, în acțiunile lui Gonța G., în raport cu circumstanțele concret stabilite și dovedite de instanță;

- la judecarea cauzei penale privindu-i pe Gonța Gh. și Gonța G., au fost încălcate exigențele unui proces echitabil, iar instanța de fond nu a fost parțială, punînd la baza sentinței doar o parte a declarațiilor făcute de martorul Goțonoga S..

- la ședința preliminară au fost înaintate de partea apărării pentru verificare un șir de probe, care nu au fost cercetate la etapa urmăririi penale, însă acestea au fost neglijate de prima instanță și lăsate fără nici o apreciere;

- la materialele cauzei lipsește ordonanța organului de urmărire penală privind colectarea mostrelor impresiunii ștampilei SRL „Adas Premium”, care urma să fie emisă conform cerințelor art. 154 CPP, respectiv, raportul de expertiză nr. 630 din 10.12.2009 a fost întocmit în baza mostrelor cu impresiunea ștampilei SRL „Adas Premium”, care n-au fost colectate conform exigențelor legale și care sunt considerate false de către conducerea societății respective, ceea ce în consecință a dus la încălcarea

normele de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2013, s-a respins, ca nefondat, apelul declarat de avocatul Gafton V., în numele inculpaților Gonța Gh. și Gonța G., cu menținerea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 martie 2012, fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, conform jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, în cadrul unei proceduri de apel/recurs împotriva unei sentințe de achitare, rezultă că, instanța de apel/recurs trebuie să procedeze la propria apreciere a faptelor, spre a cerceta dacă sânt suficiente probe care ar permite condamnarea persoanei. Ca urmare, jurisdicția de apel/recurs trebuie să aibă cunoștințe de cauză, în fapt și în drept și să statueze în ansamblu chestiunea vinovăției sau nevinovăției. (§ 70 din hotărârea în cauza *Popovici contra Moldovei*)

În situația în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandiei*)

Astfel, instanța de apel conducându-se de cele expuse și reieșind din analiza materialului probator a statuat că motivele invocate de avocatul apelant cât privește nevinovăția lui Gonța Gh. și Gonța G., au fost obiect de studiu la cercetarea judecătorească în instanța de fond, care s-a petrecut sub toate aspectele, complet și obiectiv prin prisma principiului contradictorialității și nemijlocirii, respectându-se prevederile art. 101 alin.(4) CPP.

Totodată, s-a menționat că, în ședința de judecată în apel n-a fost invocată necesitatea administrării de noi probe, precum și n-au fost formulate cereri privind cercetarea suplimentară a probelor administrate în prima instanță, fiind verificate declarațiile și probele, materiale examinate în ședința de judecată în fond și în baza cărora ea a concluzionat necesitatea pronunțării unei sentințe de condamnare în privința lui inculpaților, care a fost preluată și de instanța de apel.

Colegiul penal a reținut faptul că, sentința cuprinde elementele definiției condamnării, prevăzute de articolul 394 alin.(1) CPP. Este adevărat că inculpații Gonța Gh. și Gonța G. pe întreg procesul penal au susținut că nu sunt vinovați în comiterea infracțiunilor încriminate, însă această susținere nu este confirmată prin nici o probă administrată în cauză. Nerecunoașterea vinovăției de către inculpați, Colegiul penal a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept al acestora de a nu se auto incrimina, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărită penal pentru depunerea declarațiilor intenționat false, decât în cazurile expres prevăzută de legea procesual penală.

Instanța de apel, nu a reținut nici argumentul apelantului precum că probele au fost administrate de organul de urmărire penală cu încălcarea normelor procedurale, or după finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei, atât avocatul, cât și inculpații nu au contestat actele procedurale din cadrul urmăririi penale, fapt confirmat prin procesul-verbal de prezentare a materialelor dosarului spre cunoștință învinuiților și apărătorului din 23.06.2011.

Mai mult, s-a constatat că contrar prevederilor art. 251 CPP, această încălcare nu a fost invocată de către părți nici în cadrul urmăririi penale, nici în instanța de fond, atunci conform alin. (4) nu poate genera nulitatea, deoarece nu este prevăzută această încălcare la alin. (2) art. 251 CPP.

Respectiv, instanța a constatat că sînt lipsite de relevanță criticile cu privire la încadrarea juridică a faptelor incriminate inculpaților, astfel fiind corectă determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpații Gonța Gh. și Gonța G. și semnele componentelor de infracțiuni incriminate acestora, reținîndu-se că, probele nominalizate coroborînd în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității au confirmat că inculpatul Gonța Gh. a completat și semnat facturile fiscale seria BN nr. 566728 din 23.03.2005 și seria BN nr. 0566730 din 30.03.2005, privind livrarea mărfurilor către SRL „Adas Premium”, iar ulterior le-a autentificat cu ștampila nr. 2 a societății comerciale vizate, prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) lit. c) CP, iar inculpata Gonța G. în calitate de director al SRL „Magnolia-94” a transmis lui Goțonoga S., director al SRL „Legal Service”, acte și documente pentru a fi utilizate drept mijloace de probă pe cauza civilă privind încasarea datoriei de la SRL „Adas Premium”, printre care și facturile fiscale seria BN nr. 0566728 din 23.03.2005 și seria BN nr. 0566730 din 23.03.2005, privind livrarea mărfurilor către SRL „Adas Premium”, care au oferit dreptul SRL „Magnolia-94” de a pretinde că, conform facturilor menționate, lotul de marfă în sumă de 12519 lei și, respectiv, 3300 lei, a fost furnizat către destinatar - prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) CP.

În consecință, instanța de apel a menționat că componența de infracțiune prevăzută la art. 361 alin. (1) CP, este una formală și se consideră consumată din momentul săvârșirii acțiunii, neavînd importanță la calificare, scopul de deținere acestor documente oficiale, or aceste acțiuni de confecționare și deținere reprezintă una din acțiuni cuprinse în latura obiectivă a componenței de infracțiune descrisă în art. 361 alin. (1) CP.

Pe această linie de considerente, Colegiul a respins argumentele apelantului în sensul cerințelor de achitare a inculpaților, apreciindu-le ca neîntemeiate., totodată, menționînd că just, instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. art. 275 pct. 4), 332 alin. (1) CPP și art. 60 CP, a încetat procesul penal în privința inculpaților, cu liberarea lor de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

6. Nefiind de acord cu deciziile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, avocatul Gafton V., acționînd în numele inculpaților Gonța Gh. și Gonța G., a declarat recurs ordinar, solicitînd casarea hotărîrilor, cu dispunerea achitării inculpaților, deoarece în acțiunile lor lipsesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (1) și 310 alin. (1) CP.

În acest aspect, recurentul a invocat că instanța de apel contrar prevederilor art. 101 CPP, nu a verificat toate probele legal administrate în cauza penală sub toate aspectele, complet și obiectiv și, în consecință, neîntemeiat a ajuns la concluzia de a menține în vigoare sentința de condamnare în privința inculpaților.

În argumentarea cererii, recurentul a mai menționat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Astfel, la judecarea cauzei atît în prima instanță, cît și în instanța de apel, apărătorul a solicitat de a fi cercetate suplimentar mai multe probe, însă instanțele au omis să se expună din ce motiv aceste probe se resping, lăsîndu-le fără apreciere și prin aceasta au încălcat dreptul inculpaților la un proces echitabil.

De asemenea, recurentul invocă că instanțele au dat o apreciere greșită răspunsului formulat de IFPS nr. 26-10/2-11-388 din 04.03.2010, prin care se confirmă că marfa conform facturilor fiscale seria BN cu nr. 0566728 din 23.03.2005 și nr. 0566730 din 30.03.2005, au fost în realitate livrate de către SRL „Magnolia-94”, către SRL „Adas Premium”, care a reflectat primirea mărfii conform acestor facturi în evidența sa contabilă.

Subsidiar, recurentul a specificat că instanțele nu s-au referit la probele care dovedesc incontestabil că inculpații sunt nevinovați de cele imputate.

În drept, recursul avocatului este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) CPP și art. 6§1 CEDO.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, pentru următoarele considerente.

7.1. Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărîrii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale, totodată, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul lărgit menționează că, declanșînd o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucît odată exercitat,

produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei poziții, călăuzitoare sunt și prevederile din pct. 14.7 a Hotărârii Plenului CSJ a RM nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, //*Buletinul CSJ a RM 7/10, 2006*, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art.414 CPP, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 CPP.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

În același context Colegiul penal lărgit, mai menționează și despre stipulările prevăzute de art. 100 alin. (4) CPP, conform cărora toate probele administrate în cauză trebuie să se verifice sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, analizate în coroborarea lor din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin.

Prin urmare, statuînd asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la adoptarea deciziei de respingere a apelului părții apărării, cu menținerea sentinței fără modificări, n-a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, adoptînd o soluție greșită în speța discutată, din următoarele considerente.

7.2. La caz, Colegiul lărgit reține că potrivit rechizitoriului, organul de urmărire penală nu a constatat cînd și în ce împrejurări ar fi comis inculpatul Gonța Gh., infracțiunea imputată, și anume, nu este indicată data, locul, și modalitatea acționării inculpatului în vederea falsificării facturilor fiscale cu seria BN nr. 566728 din 23.03.2005 și cu seria BN nr. 0566730 din 30.03.2005, privind livrarea mărfurilor către SRL „Adas Premium”, care au oferit dreptul SRL „Magnolia-94” de a pretinde că, conform facturilor menționate, lotul de marfă în sumă de 12 519 lei și, respectiv, 3300 lei, a fost furnizat către destinatar. La fel, aceste împrejurări nu au fost constatate nici de instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind descrise nici în sentință, nici în decizia instanței de apel circumstanțele respective.

Prin urmare, procedându-se în asemenea mod, a avut loc o încălcare a art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”. Tot aici, este aplicabilă și jurisprudența în materie penală a Curții Europene, și anume, în cauza Adrian Constantin vs. România, Hotărîrea din 12-04-2011, unde Curtea a subliniat încă o dată, “... rolul fundamental pe care îl are rechizitoriul, ca act de acuzare, reamintind faptul că paragraful 3 al articolului 6 din Convenție recunoaște dreptul acuzatului de a fi informat oficial nu numai cu privire la învinuirile ce i se aduc, ci și cu privire la încadrarea juridică a faptelor sale. Informarea precisă și completă reprezintă o condiție esențială pentru a se asigura echitatea procedurilor.”

În atare circumstanțe, se concluzionează că, data, locul și modalitatea acționării inculpatului în vederea săvârșirii infracțiunii imputate, trebuie întotdeauna să fie adus la cunoștința părților, mai ales pentru a da inculpatului dreptul de a-și pregăti apărarea.

Este de remarcat și faptul, în acest aspect, că potrivit art. 24 alin. (2) CPP și art. 26 alin. (3) CPP, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

Conform art. 389 CPP, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

7.3. Din textul recursului, se constată că recurentul invocă drept temei de declarare a acestuia prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) CPP, și anume, că prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la toate argumentele invocate în apelul avocatului, iar reieșind din circumstanțele cauzei, acțiunile inculpaților Gonța Gh. și Gonța G., nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (1) CP și art. 310 alin. (1) CP.

Colegiul lărgit, verificând argumentele recursului, în raport cu actele cauzei, constată că judecând apelul, instanța de apel n-a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție greșită de respingere a apelului declarat de apărător, cu menținerea sentinței primei instanțe, fără modificări, prin ce a comis eroarea de drept prescrisă de art. 427 alin. (1) pct. 6 CPP.

Astfel, pornind de la motivele recursului ordinar declarat de avocatul Gafton V., referitor la soluția adoptată de instanța de apel, se constată că apărarea critică decizia menționată, dat fiind faptul că instanța de apel nu a dat răspuns la toate argumentele apelului, care sunt apreciate de instanța de recurs ca fiind întemeiate, cu următoarele constatări.

Din textul cererii de apel, se reține că apelantul critică soluția primei instanțe, deoarece aceasta a pus la baza condamnării inculpatului Gonța Gh., doar o parte a declarațiilor date de martorul Miron G., și anume, că „în ședința de judecată martorul Miron G. a declarat că SRL „Adas Premium” a fost fondată în aprilie 1998 de către Adăscăliței N., iar ea a activat în calitate de administrator la SRL „Adas Premium” în perioada anilor 2005-2010. În 2004 la finele anului, adică la 30.12.2004 de către SRL „Adas Premium” a fost procurată fabrica de conserve din r-nul Fălești, s. Bocșa, de la SRL „Adlidoras Part”, unde activa și era unul din fondatori Gonța Gh., care a și fost responsabil de transmiterea fabricii de conserve de la o firmă la alta. Despre existența facturilor nominalizate pe dosar a aflat în luna noiembrie 2007, când de „Adlidoras Part” s-a intentat cerere de chemare în judecată la Judecătoria Economică. La fel, martorul a declarat că inculpatul Gonța Gh. deținea cea de a doua ștampilă de la firmă, deoarece era împuternicit să transmită rețelele la compania lor, însă nu era împuternicit să primească facturi fiscale. După ce au depistat facturile nominalizate, au anulat ștampila de la Gonța Gh., în cadrul dosarului civil au depistat că sunt facturi fiscale fără semnătură și fără ștampilă.”

Ulterior, aceleași declarații ale martorului nominalizat au fost citite în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 15 mai 2013 și menționate în textul deciziei instanței respective.

Însă, în afară de aceste declarații, apelantul a menționat că potrivit procesului-verbal de audiere a martorului Miron G., care este anexat la materialele cauzei, fila dosarului 48-49, dînsa a menționat că schimbarea ștampilei vechi a SRL „Adas Premium”, a fost anulată în legătură cu schimbarea codului fiscal, ci nu datorită faptului că au fost depistate facturile fiscale false confecționate de inculpatul Gonța Gh..

Prin urmare, cu toate că aceste contradicții și omisiuni ale instanței de fond s-au invocat în cererea de apel, instanța de apel, la fel, le-a lăsat fără nici o apreciere, iar în textul deciziei menționîndu-se doar în linii generale că, „nu există temeii pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.”

În continuare, instanța de recurs constată că critici similare au fost invocate de avocatul Gafton V., privitor la declarațiile martorului Goțonoga S., însă nici asupra acestora instanța de apel nu s-a expus.

Concluzionînd asupra celor menționate, Colegiul lărgit specifică că, instanța de apel s-a expus prematur asupra probelor menționate, neelucidînd faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, adică conținutul probelor indicate au fost expuse în alt sens decît cel în care au fost declarate.

Instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, acceptînd niște concluzii de ordin general, cu privire la conținutul declarațiilor martorilor Goțonoga S. și Miron G.. Discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al

probelor, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

În atare situație, se constată că instanța de apel, unilateral a examinat probele și a dat mai multă prioritate probelor prezentate de acuzare, ignorându-le neargumentat pe cele ale apărării, fapt ce a dus la concluzia greșită a instanței de apel precum că, *„sentința este legală, întemeiată și motivată”*.

Or, în cursul judecării instanța avea obligația de a verifica probele strânse în faza de urmărire penală și cele cercetate de prima instanță, prin administrarea lor în ședință publică, oral și nemijlocit și în condiții de contradictorialitate, iar nerespectarea acestei obligații constituind o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Mai este de observat că, potrivit textului deciziei atacate, Colegiul penal al Curții de Apel a menționat că: *„În ședința de judecată în apel n-a fost invocată necesitatea administrării de noi probe, precum și n-au fost formulate cereri privind cercetarea suplimentară a probelor administrate în prima instanță, fiind verificate declarațiile și probele, materiale examinate în ședința de judecată în fond și în baza cărora ea a concluzionat necesitatea pronunțării unei sentințe de condamnare în privința lui Gonța Gh. și Gonța G.”*

Instanța de recurs, cercetînd amănunțit materialele dosarului, precum și cererea de apel și cea de recurs declarată de avocatul Gafton V., constată că recurentul menționează că a prezentat la ședința preliminară a instanței de fond unele probe care n-au fost cercetate pe parcursul urmăririi penale, și anume :

- copia interpelării avocatului Gafton V. nr. 11 din 07 septembrie 2011, adresată Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (f.d. 220, vol. I);
- copia răspunsului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat din 20 septembrie 2011 nr. 26-10-/2-17-2156/5457 (f.d.221, vol. I);
- copia facturii fiscale seria SF nr. 1101151 din 31.01.2005 (f.d.222, vol. I);
- copia Hotărîrii Judecătoriai Economice de Circumscripție din 28.04.2010 pe dosarul nr. 2e-2116/10 (f.d.223-226, vol. I);
- copia Deciziei Curții de Apel Economică din 15 martie 2011 (f.d.227, vol. I);
- copia color a facturii fiscale seria BN nr. 0566728 din 23.03.2005 (f.d.228);
- copia color a facturii fiscale seria BN nr.0566728 din 30.03.2005(f.d.229);

De asemenea, s-a invocat că, pe parcursul examinării cauzei penale privindu-i pe Gonța Gh. și Gonța G., partea apărării a înaintat cereri privind anexarea la materialele cauzei penale a următoarelor înscrisuri :

- Deciziei Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2011 referitor la examinarea recursului declarat de SRL „Adas Premium” în litigiul cu SRL „Magnolia 94” (f.d. 262-265);
- Copia actului de decontare din 31.07.2005 pe una filă;
- Copia actului din 01.10.2005 pe una filă;
- Copia procurii eliberată de directorul SRL „Adas Premium” pe una filă;

- Copia actului de decontare din 01.10.2005 pe una filă;
- Copia contractului de prestare a serviciilor sanitaro-igienice nr. 30 din 01.07.2007 pe una filă;
- Copia actului de decontare din 01.10.2005 pe una filă;
- Copia actului de decontare din 31.07.2005 pe una filă;
- Copia actului de primire-predare a documentelor din 21.05.2005 pe una filă;
- Copia procesului-verbal nr. 1 din 22.06.2006 pe una filă ;
- Copia procesului-verbal nr. 1 din 01.06.2006 pe una filă ;
- Act din 21.12.2006 pe una filă;
- Copia actului nr.194 din 23.11.2005 pe una filă;
- Copia scrisorii de trăsură feroviară nr.96000313 pe una filă;
- Copia ordinului nr.52 din 21.11.2005 pe una filă;
- Copia extrasului din evidența contabilă a SRL „Adas Premium” pe una filă.

Așadar, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraf 1 din Convenție, înglobează, între altele, dreptul părților în cauză de a prezenta observațiile pe care le consideră elocvente pentru cauza lor, Convenția nedorind să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Cauza Artico c. Italiei), ceea ce implică în sarcina instanței obligația de a examina efectiv mijloacele, argumentele și ofertele de probă ale părților, fără a le aprecia pertinenta (Cauza Perez c. Franței).

Astfel, concluzia instanței de apel privitor la necesitatea de administrare a unor probe suplimentară, este vădit greșită, or, odată ce apelantul a menționat în cererea sa despre faptul că aceste probe nu au fost cercetate la faza urmăririi penale, nici apreciate de către instanța de fond, instanța de apel urma să se pronunțe asupra admisibilității sau inadmisibilității lor, iar în cadrul ședinței de judecată urma să concretizeze dacă apelantul mai dorește cercetarea acestora.

7.4. În continuare, referitor la motivarea cuprinsă în decizia instanței de apel asupra argumentului apelantului precum că probele au fost administrate de organul de urmărire cu încălcarea normelor procedurale, Colegiul lărgit conchide că aceasta este necorespunzătoare materialelor existente în dosar.

Or, instanța de apel a specificat în decizia adoptată că: *„...după finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei, atât avocatul, cât și inculpații nu au contestat actele procedurale din cadrul urmăririi penale, fapt confirmat prin procesul-verbal de prezentare a materialelor dosarului spre cunoștință învinuiților și apărătorului din 23.06.2011.”*

Însă, examinând procesele-verbale a ședințelor de judecată, se constată că avocatul V. Gafton în susținerile sale verbale, anexate la filele dosarului 67-90, vol. II, a menționat că mostrele impresiunii de șampilă a SRL „Adas Premium”, au fost administrate de organul de urmărire cu încălcarea normelor procedurale, iar instanța de fond în sentința adoptată nu s-a expus asupra acestor circumstanțe.

Ulterior, în cererea de apel declarată de avocatul Gafton V., iarăși au fost invocate aceleași argumente privitor la încălcarea procedurii penale la administrarea probelor, însă instanța de apel a formulat o argumentare greșită sub acest aspect, care se contrazice cu materialele existente la dosarul penal.

În consecință, Colegiul lărgit apreciază nefondată concluzia instanței de apel, precum că s-a constatat: *„că contrar prevederilor art. 251 CPP această încălcare nu a fost invocată de către părți nici în cadrul urmăririi penale, nici în instanța de fond, atunci conform alin. (4) nu poate genera nulitatea, deoarece nu este prevăzută această încălcare la alin. (2) art. 251 CPP.”*

7.5. Din cererea de apel declarată de avocatul Gafton V., se mai reține că acesta a invocat în apel, că prima instanță nu a constatat și nici nu a descris în sentință probele care confirmă incontestabil că Gonța Gh. a autentificat cu ștampila SRL „Adas Premium”, facturile fiscale cu seria BN nr. 0566728 din 23.03.2005 și seria BN nr. 0566730 din 30.03.2005, la care Colegiul lărgit constată că, nici instanța de apel nu a dat răspuns la aceste argumente ale părții apărării, făcând referire la respingerea apelului, la declarațiile martorilor Miron G. și Adăscăliță N., care au susținut că inculpatul ar fi aplicat pe copiile facturilor din 23.03.2005 și din 30.03.2005, ștampila SRL „Adas Premium”, însă, nu acea care se folosea în perioada respectivă, ci o altă ștampilă confecționată mai târziu, prin care s-au falsificat facturile vizate.

Deci, constatările generale privitor la vinovăția inculpatului Gonța Gh. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) CP, care au fost făcute de instanța de apel, nu pot fi reținute de instanța de recurs ca o argumentare suficientă privind vinovăția ultimului, prin prisma exigențelor prescrise de art. 6 CEDO.

7.6. Conform motivelor apelului, autorul acestuia a mai afirmat, făcând trimitere la scrisoarea nr. 26-10/2-11-388 din 04.03.2010, reținută precum de organul de urmărire penală, așa și de instanțele de judecată, ca probă ce dovedește vinovăția inculpaților, că IFPS a confirmat că facturile fiscale în litigiu au fost primite de autoritatea fiscală de la SRL „Magnolia-94” conform legislației în vigoare, deci ca documente privitor la activitatea economică a societății respective, la data de 31.05.2005.

În opinia apelantului informația respectivă confirmă nevinovăția lui Gonța Gh., având în vedere că deja la acea dată, documentele respective în original cu rechizitele erau deja întocmite. Din conținutul deciziei instanței de apel rezultă că, instanța nu a dat răspuns la aceste argumente ale apelantului.

Colegiul menționează că instanța de apel enumerând scrisoarea formulată de IFPS, ca probă a vinovăției, nu concretizează ce acțiune ilegală a inculpaților confirmă documentul vizat.

7.7. O altă lacună constatată de către instanța de recurs, se referă la faptul că apărarea a invocat în apel despre discrepanțele și contradicțiile existente între declarațiile martorilor Miron G. și Goțonoga S., cu privire la obținerea facturilor fiscale cu seria BN nr. 0566728 din 23.03.2005 și seria BN nr. 0566730 din 30.03.2005, pe

care martorul Miron G., a menționat că le-a obținut de la Judecătoria Economică de Circumscripție, totodată însă, martorul nu a putut explica faptul cum aceste facturi au fost atunci reflectate în contabilitatea SRL „Adas Premium”, în perioada fiscală – martie 2005.

Apărătorul a mai invocat că, fiind audiat martorul acușării Goțonoga S., acesta a declarat că, la momentul depunerii cererii și ulterior în cadrul examinării litigiului civil de către Judecătoria Economică de Circumscripție, facturile fiscale menționate nu au fost prezentate în original, pentru a fi anexate la materialele cauzei.

Referitor la cele expuse, instanța de recurs conchide că pe parcursul judecării cauzei, nici prima instanță și nici instanța de apel, nu a dat o apreciere declarațiilor contradictorii ale martorilor respectivi.

Prin urmare, Colegiul lărgit constată că instanța de apel a adoptat o soluție privitor la menținerea sentinței în privința lui Gonța Gh. și Gonța G., fără să aprecieze fiecare probă în parte și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității acesteia, în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) CPP, care stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, nu a respectat anume aceste prevederi la adoptarea deciziei recurate.

7.8. Mai mult, din textul deciziei atacate, s-a statuat că aceasta nu îndeplinește exigențele legale cu privire la modalitatea de întocmire a unei hotărâri judecătorești, care trebuie să cuprindă obligatoriu descrierea circumstanțelor de fapt și de drept a cererii de apel, cu motivele invocate de apelanți.

Însă, la caz, din materialele dosarului se constată că, avocatul Gafton V., declarând cererea de apel, și-a argumentat poziția sa, în vederea demonstrării nevinovăției inculpaților, pe 36 de file, care au fost descrise în decizia instanței de apel, prin următoarea frază: *„Nefiind de acord cu sentința, apel, în termen, a declarat avocatul Gafton V., în numele inculpaților Gonța Gh. și Gonța G., prin care invocă că nu au fost administrate probe într-u confirmarea învinuirii aduse inculpaților, probele puse la baza sentinței au fost administrate cu încălcarea normelor procedurale, la examinarea cauzei instanța de fond n-a fost imparțială.”*

Așadar, Colegiul lărgit reiterează că, la adoptarea hotărârii judecătorești, partea descriptivă a acesteia se începe cu expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este declarat vinovat sau a învinuirii sub care a fost pus, apoi se expune fondul apelului, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele suplimentare invocate de aceștia. În continuare în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

În lumina lacunelor descrise mai sus, Colegiul lărgit constată că erorile procesuale admise de către Curtea de apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 CPP, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond și cele prezentate de partea apărării, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 CPP.

8. În temeiul art. 434, art.435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Gafton Vasile în numele inculpaților Gonța Galina și Gonța Gheorghe, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2013, în cauza penală privindu-i pe Gonța Gheorghe Petru și Gonța Galina Vitalie, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată în ședință publică la data de 01 aprilie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Elena Covalenco

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu

Liliana Catan